

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ
ИСТОРИЯ В СМОКИНГ

chitanka.info

На пръв поглед това е доста глупава и банална история. Та какво ли човек може да очаква от един смокинг? Винаги съм презирал тая претенциозна дреха, която непрекъснато ми напомня ту за келнери, ту за циркови илюзионисти. За мен добра дреха е тая, с която свободно можеш да седнеш на овехтелия стол в кафенето или на пейката на футболното игрище. Та кой свестен човек ще тръгне по улицата с късо палтенце и панталон с черни ширити?

— Позорна гледка!...

Но тия думи вече се отнасяха до самия мен. Или по-точно отнасяха се до моето изображение в огледалото. Отстъпих две крачки назад и отново се огледах. Всъщност нищо позорно няма нито във фигурата, нито по лицето ми. Трябва да ви кажа, че моят вид е доста приличен. И направо бих минавал за хубав младеж, ако не се вземеха под внимание ушите ми — малко по-месести, отколкото е нужно, и малко по-клепнали, отколкото е прилично. Но косата ми закрива донякъде тоя недъг. Но затова пък очите ми са направо глупави. Жените ги намират красиви, но сам аз не мога да понасям моя малко разсеян, мечтателен поглед. И това на всичко отгоре е несправедливо. Заклевам се, че моята мечтателност е твърде обикновена. Мечтал съм за прости неща. Мечтал съм например да направя на бридж голям шлем без три аса. Мечтал съм да нокаутирам Макс Шмелинг. Мечтал съм да вкарам два гола на италианците, които играха в София. Но макар да съм поет, за жени никога не съм мечтал. Или съвсем малко.

Но сега моите очи в огледалото бяха съвсем недоволни. Смокингът явно не ми приличаше, макар да бе скроен и ушит при един отличен берлински шивач. Така поне твърдеше Еди. Тоя Еди беше мой братовчед и се казваше всъщност Тодор. Като дете го наричахме Едисон заради страстта му да изобретява. Заради тая страст моят чичо го изпрати да следва инженерство в Берлин. Но колко бързо угасват детските таланти! Еди стоя две години в Берлин и успя да изучи в най-големи тънкости всички напитки, които човешката жажда беше измислила. Имаше манията да бъде най-елегантният младеж в столицата. Този бакалски син, който в своето детство носеше кел по главата и пришки по врата, сега вдъхновено играеше ролята на светски младеж. Той ме насили да облека смокинга за новогодишния бал на художниците. След кратко колебание аз отстъпих.

Дълго мислих дали не направих това от снобизъм. Всеки знае колко е трудно човек да бъде искрен със себе си. Разбира се, то е много по-трудно, отколкото да бъде искрен пред друг някой, пред когото в крайна сметка пак може да не бъда съвсем искрен. Не, изглежда, че в тая история просто надделя любопитството. През живота си аз не бях ходил на бал. Бях виждал как излизат по осветените стълбища жени с рокли от шумяща тафта и сребърни обувки. Бях чувал техните уморени смехове. Бях завиждал може би на пияните мъже, които дори не ги поглеждаха. Но сам на бал не бях ходил, макар веднъж доста сполучливо да бях описал нещо такова. В края на краищата, когато човек критикува някакво общество, елементарната учтивост изисква поне малко да го познава.

Излязох на улицата едва ли не сърдит. Беше студено, ветровито и свежо. По улицата бързаше полупразнична тълпа от хора с пакети и подаръци, от малки деца със сурвачки, които никак не криеха своите щастливи очи. Амбулантни търговци все още грачеха с пресипнали гласове. Една шумна, пъстроцветна река течеше по тротоара, преливаше зад бордюрите и тогава някой шофьор ручеше отчаяно със сирената си. Зад изпотените стъкла на кафенетата хората опитваха със зара и картите своето щастие. Вентилаторите бучеха мощно и изхвърляха над главите на хората топъл, вмирисан въздух. От телеграфните жици валеше блестящ, декоративен сняг. Вървах разсеяно всред хората, вървах сам, вървах бавно и нямах никакво самочувствие. Чувствах се чужденец в своите дрехи. Какво ли да направя, за да изглеждам по-естествен? Купих си пакетче „Lion d'or“ и запалих. Скъпата цигара ме утеши съвсем малко. Не е ли по-добре за кураж да изпия няколко чашки? Ето ти една добра идея! И ще пия при това нещо, което би подхождало на смокинга.

Влязох в един малък бар с претенциозно име. Не обичах този бар. Изпих бързо джина и с изпарено гърло поръчах втора чаша. Беше ми някак студено всред тази бледосиня обстановка, едва-едва замърсена. Само видът на бармана стопли сърцето ми. С чудна сръчност, с малко нервен джазов ритъм той клатеше пред себе си никелиран съд, приличен на термос. Джое приготвяваше коктейл. Безстрастното лице на този запокитен от съдбата негър се оживяваше само когато приготвяше коктейлите. Само това в неговия монотонен живот беше творчество. Разбира се, съвсем друго е да налива

механично чашите с готовата напитка. И сега Джое тържествено клатеше термоса, с движения, загадъчни като в някой древен ритуал.

Втората чаша разля по тялото ми чудна топлина. Моите мечтателни очи навярно бяха станали малко сънливи. Аз гледах унесен лавиците, където разноцветни бутилки мамеха погледа ми. Със своя език те говореха за далечни страни и за океански острови с палми и тихи заливчета. По техните пъстри етикети имаше малки чудни картинки: приказки за слънца, креолки и бели кончета. Аз въздъхнах горчиво и се приготвих да плащам, когато вратата се отвори. Влезе Еди, но той не беше сам. Едно момиче, добре загърнато в коженото си палто, вървеше пред него.

Аз станах съвсем прав, когато се запознавах. Това нищожно познаване на етикета ме въодушеви. Седнах на стола и зачаках най-малкия сигнал, за да излея остроумията си. Но тя мълчеше, без да се стеснява. Очите ѝ изглеждаха разсеяни.

— Какво ще пиете? — попита Еди небрежно.

— Тая вечер съм на джин!

Еди примигна — добре го казах.

— Коктейл! — каза безстрастно момичето.

— Аз ще пия ракия! — измънка Еди, сякаш се жертвуваше. — Келнер! Шнапс, бите, джин, яйчен коктейл!

Всичко това той изговори с чужд акцент. Знаех отлично, че не обича ракия. Сега си поръчваше, защото беше слушал, че чужденците в България много харесват това местно питие. Донесоха му във висока чаша чиста сливовица. Той натопи недоволно устните си в нея и каза, като ме гледаше:

— Моят братовчед е известен... Може би сте чули за него?

— Може би! — отговори тя машинално. — Кой е той?

Еди обясни. Нейните очи изведнъж станаха по-внимателни. Тя ме изгледа от главата до петите, но не поривисто, а мимоходом, като се усмихваше само с ъгълчетата на устните си. Гласът ѝ прозвуча малко по-топло:

— Значи, това сте вие? Чудно — толкова добре сресан. Знаете ли, че съм мислила да се запозная с вас?

— Тъй ли? — измърморих аз.

— За вас говорят, че много ще се издигнете — каза тя. — Даже татко мисли същото.

— Баща ви? Какъв е той?

— Инженер... Не сте ли чували за инженер Пешев?

Бях чувал, че е много богат човек.

— Не съм! — излъгах аз. — И той чете стихове?

— Повече от мене и мама... Той ви много харесва...

— Малко чудно! — измърморих аз повече на себе си. — А вие какво четете?

— Аз предпочитам романите... И маман също. Съгласете се, че те са по-интересни...

— Колко ми е мъчно, че не пиша романи! — казах аз.

Тя се усмихна и нейната усмивка беше мила. Еди, който беше с гръб към печката, изведнъж почна да мърда на стола си.

— Не е ли по-добре да се съблечем? — предложи той. — Стана ми топло!

— Има ли нужда? — попитах аз, крайно разтревожен.

— Защо не? Нека се подготвим малко.

Съблякох се съвсем срамежливо, сякаш щях да остана по долни дрехи. Когато келнерът отнесе палтата, Еди ме погледна смаяно.

— Чудесно! — възкликна той. — Смокингът чудно ти прилича! Съвсем по мярка!

Той разбра, че полуиздаде тайната, и добави хитро:

— Шивачът ти е чудесен, шерї! Погледни, Мили! Нали му прилича?

— Много! — кимна тя. — За пръв път ли го обличате?

— Този за пръв път.

— Роден сте за смокинг! — усмихна се тя.

По-хубаво беше да не се усмихва. Нейната усмивка просто ме погубваше. Изведнъж разбрах, че тая вечер ще вървя по стъпките на това момиче и ще кашлям, когато тя кашля. Сега, разсъблечена, можех да я разгледам по-добре. Носеше рокля от ламе и в нея приличаше на малко красиво видение. Фигурата ѝ беше така изящна и така крехка, че просто се чудех как не се разрушава при допира с твърди предмети. Бледите нежни пръсти с розови връхчета почиваха на масата като някаква скъпоценност. Нима до нейната нежна кожа никога не се е докосвал грубият градски въздух? Нима прекарваше дните си в някакъв магичен калъф от благовония? Очите ѝ бяха малко тесни, продълговати и навярно зеленикави. Техният поглед тежеше просто с

физическа сила. Аз гледах деликатните ѝ рамене и напразно се мъчех да си представя тялото. Нима може човек да си представи едно матово сияние, което има силата да погубва? Ние се движехме един до друг по улицата и аз виждах с крайчеца на окото си, че тя върви по-близо до мен, отколкото до Еди. А Еди беше мрачен. Може би той вече съжаляваше, че ми беше заел смокинга си.

Залата на новогодишната вечер блестеше от светлини. По гладкия паркет внимателно стъпваха келнерите. Покривките на масите сякаш примираха от чистота. Край тях господата във вечерно облекло едва движеха вратовете си в колосаните ризи. Дамите се облакътяваха по масите или облягаха на столовете в пози, сякаш пригответени по рецепта. Един джаз-оркестър правеше безплодни усилия да даде малко повече интимност и настроение на блясъка, на тоалетите и на женската плът, която, разголена и ухаеща, стоеше като украшение край масите. Някакви духовити рисунки по стените трябваше да направят хората по-весели. Но хората бяха заети повече да изглеждат важни и бляскави като обстановката. Те се кланяха непрекъснато между масите и си разменяха някакви чуждоземни възклицания. Изведнъж ми стана мъчно за приятелите, които сега пиеха в „Реклама“. Там е така уютно и така свободно! Човек може да си протегне краката под масата, колкото желае. Застарялата момича може да се разкъса и с пръсти.

Доиде тържественият час на вечерята. Всички ядяха своето безконечно меню така внимателно и прецизно, сякаш над главата им стоеше невидим надзорник. Те не доизяждаха докрай своето ядене. Но аз бях на друго мнение. Келнерът вдигаше моите чинии съвсем празни. Само братовчедката Лени, едно момиче, изтъкано от русота, смях и безгрижие, ми подражаваше.

— Как ви харесаха художниците? — попита Мили.

Според етикета преглътнах залька си и отговорих любезно:

— Като че ли не са много в залата...

— Това ми харесва! Не ги обичам твърде!...

— Не? А защо?

— Те рисуват такива глупости — или цветя, или... селянки. Ако бях художничка, бих нарисувала нещо красиво!

— Себе си например?

— Шегувате се! Бих нарисувала например... любовта!

Беше доста глупаво, но я слушах с удоволствие.

— Гола? Каквато е всъщност?

Тя ме погледна с едва забележима ирония.

— Не, само в къса туника, с голи ръце и крака...

— Така наистина е по-съблазнително! — кимнах аз.

— Трябва да се виждат всички стави. Там ще бъде силата на рисунката. Те ще бъдат нежни, пъргави и деликатни. Ще бъдат чудни. За жената от всичко най-важни са ставите...

— Извинете, но мислех за най-важно това, което се намира под черепа!

— Вие непременно искате да ме разсърдите! Но слушайте — нейните очи ще бъдат... кухи!

— Как — как? Кухи?

— Да, тя ще бъде сляпа! И ще бъде сляпа, защото всяка истинска любов е сляпа. Тя не пита защо и как... Тя не пита какъв е той и дали заслужава... Любовта се втурва вероломно и всичко помита. Не мислите ли като мене?

Не мислех като нея, но очите ѝ така мило чакаха. Тя ми беше направила отстъпки. Очите ѝ нежно блестяха. Аз казах:

— Искате ли да танцуваме?

Поех почти благоговейно малката грациозна фигурка. Тя тантуваше удивително леко. Сякаш не държах в ръцете си човешко същество, а някаква малка розова фея. И толкова близо беше до мене нейната свежа, прохладна кожа, толкова близо устните, които едва се отваряха, за да се усмихнат — да се усмихнат на мене! Чувствувах, че губя разсъдъка си.

Съвсем не ми направи впечатление Новата година. Едва чух топовете. Пиех непрекъснато и танцувах с нея. Изпитвах безумна жажда да я държа постоянно в ръцете си. Вече не исках да я пускам. Исках да я измъкна навън, да я нося лека и розова в синята нощ. Над мен ще блестят едрите студени звезди. После звездите ще се откъснат от небето и аз все още ще я нося на ръце всред дъжда отблясъци в тая дълбока синя нощ, нея — малката и розовата.

Много малко помня от това, което стана после. Изпратих я и на входната врата я целунах. Тя ме погали по слепите очи и запита с глас, който глъхнеше от смущение:

— Ще се видим ли утре?

— Да, да!

— Къде?

— Където пожелаеш!

— Тогава кафе „България“, осем часа.

Чудна мисъл ме осени.

— Да, точно в кафе „България“! — казах аз.

А после?... После играх бридж в кафенето. През играта ми се провиждаха чудни картини. Виждах една спалня в розово. Тя става от леглото в розова пижама, съвсем бледа от съня, мила, с леко разрошена коса. Тя си търка очите с юмручета, като бебе. Тя се усмихва несъзнателно.

— Четири без коз! — ревах аз бясно. — Шест спатии.

И печелех. Вървеше ми чудно въпреки всички суеверия. Отидох си към обед вкъщи. Без друго бях много пиан.

Часовникът ме събуди точно в седем часа. Умих се и облякох своя стар двегодишен костюм, така неприлично залъскавял на реверите. Облякох своя собствен балтон с вярната тригодишна служба. Смокингът лежеше изпразнен и жалък на един стол. Едва ли не го ритнах. Все пак съвестта тъпо ме гризеше за всички безобразия, които бях премислил и извършил. Трябваше да се реабилитирам. Излязох на улицата със стъпки, на които не позволявах да се колебаят.

В кафе „България“ влязох като в съдебна зала. Седнах на стола си като обвиняем. Не чаках дълго. Тя дойде в своето скъпо палто така свежа и така хубава, че трябваше да се оципя, за да дойда на себе си. Следях едва ли не с омраза нейното смаяно лице.

— Вие? — едва промълви тя.

— Същият! Учудвам ли ви?

— Значи, така изглеждате обикновено?

— Разбира се. Нима това не ви харесва?

— О, моля!... Но аз...

— Но вие може би очаквахте пак да ме видите с моя смокинг?

— Не, съвсем не!

— Тогава поне сте очаквали нещо, което да бъде в тон с него...

Признайте си!

— Е, добре — признавам си! — каза тя недоволено.

— Колкото за смокинга, той не беше мой... На Еди е... Бях го заел само за снощи.

— Сериозно ли говорите?

— И което е по-важно, аз никога вече няма да го облека...

— Защо? Той така ви приличаше...

— Може би... Но въпросът е в това, че... как да ви обясня...

Всъщност аз не облякох смокинга, а възможността да бъда съблазнен... Разбирате ли?... А аз не искам да бъда съблазняван. Искам да живея честно и да напиша честни стихове... Простете за декламацията, но така е...

— Вашият живот ще бъде пълен! — усмихна се тя иронично...

— Разбира се!

— А кой може да разбере всъщност кога животът е действително пълен?... Не са ли малко посредствени вашите позиции?

— Това вие не можете да разберете...

— Сигурен ли сте?... И после... толкова ли сте слаб за съблазните?

— Може би не съм толкова слаб, но вие сте прекалено хубава!...

— казах аз с усмивка, която излезе горчива.

— Благодаря ви! — отговори тя без въодушевление.

Тя беше поздравила вече няколко души леко изчервена. И дали не беше забелязала подозрителния поглед на келнерката? Навярно се срамуваше за мене.

— Извинете — казах аз. — Може би моето присъствие ви стеснява? Аз ще си отида веднага!

— Не говорете така! — възкликна тя, дълбоко изчервена. — Останете, моля ви се!

Останах още малко. Двама видни писатели ме поздравиха учтиво и келнерката като че ли се успокои малко. Поговорихме на незначителни теми и после аз потропах:

— Плаща, моля!

Досадната мутра на келнерката висеше над мене. Аз взех цяла шепа от дребните пари, които спечелих на бриджа, и ги поставих в ръцете ѝ. Не можах да разбера дали се зарадва, или обиди.

— Ще се видим ли пак? — каза тя колебливо.

— Сигурно! — казах аз. — Но никак не ви завиждам за тая среща...

Поклоних се, колкото ми беше възможно добре. На улицата въздъгнах с облекчение. Стъпката ми беше сигурна и доволна. Обаче сърцето ме болеше малко. Навярно от безсънната нощ...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.